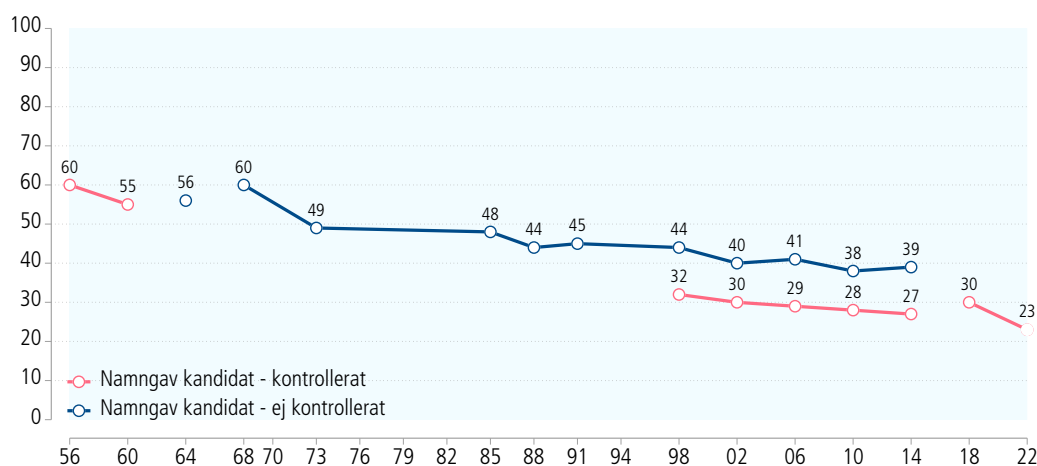

Partiernas kandidater allt mer anonyma för väljarna

Svenska väljare är notoriska partiröstare. Men när mandaten fördelats är det ändå partiernas främsta företrädare som har till uppgift att förverkliga partiets politik. Trots många påståenden om personifiering av politiken blir riksdagskandidaterna alltmer anonyma för väljarna. Kännedom om partiernas kandidater till riksdagen undersöktes redan i den första nationella valundersökningen 1956. Då, under 1950- och 1960-talet, var det omkring 60 procent som kunde uppge namnet på en kandidat från den egna valkretsen. Under 1970- och 1980-talen minskade kandidat-kännedomen långsamt ned till omkring 45 procent. Trots att ett nytt personvalssystem infördes 1998 har kandidat-kännedomen fortsatt att minska även efter millennieskiftet. Valundersökningen 2022 visar att det endast var 23 procent som korrekt kunde namnge en kandidat, den lägsta andelen hittills.

Figur 1 Andel väljare som namngett en riksdagskandidat från den egna valkretsen, 1956–2022 (procent).

Källa: Valundersökningarna 1956–2022.

Kommentar: Den brutna tidsserien i figuren beror på att något olika tillvägagångssätt för att skatta kandidat-kännedom har använts vid olika tillfällen. Frågan lyder "Känner du till namnet på någon eller några av de personer som stod på partiernas valsedlar i din valkrets inför riksdagsvalet?". I besöksintervjuer (-2014) hade de svarande möjlighet att nämna upp till tre namn. I 2018 och 2022 års valundersökning fick de svarande möjlighet att lista två namn och partitillhörighet och svaren kontrollerades mot de namn som stod på partiernas listor i valkretsarna. Åren 1956–1964 gällde intervjufrågan namn på det egna partiets valsedel medan frågan från och med 1968 och framåt gäller samtliga partiets valsedlar. Åren 1956 och 1960 kontrollerades resultaten för nämnande av felaktiga namn. Under åren 1964–1994 kontrollerades inte väljarnas kännedom om kandidaterna. Tester 1968 och 1991 indikerar att resultaten från denna period överskattar andelen korrekta svar med mellan 5–8 procentenheter. Sedan 1998 kontrollerar vi om de namn som nämns faktiskt har kandidaterat för något parti i väljarens valkrets. Samtliga resultat inbegriper endast röstande. Resultaten är oviktade och avrundade till närmaste heltal. För att maximera jämförbarheten över tid är uppgifterna om kandidat-kännedom vid varje tidpunkt inhämtade efter riksdagsvalen. En mer detaljerad analys av svenska väljares kandidat-kännedom finns i boken [Väljarna och valet 2022, kapitel 20](#) på Valforskningsprogrammets hemsida.